

Neuendorf/Przęsocin

Historia miejscowości ukryta jest w jej niemieckiej nazwie, która występuje we wszystkich znanych nam dokumentach. "Neuendorf" to "Nowa Wieś", osada założona na miejscu lub obok jakiejś innej, starszej. Pierwsza znana wzmianka na temat dzisiejszego Przęsocina pochodzi z roku 1286 i dotyczy kościoła.

Pierwotnie była to budowla drewniana, pod koniec XV wieku (1493) wybudowano świątynię murowaną, w stylu późnogotyckim. Kolejna przebudowa, tym razem w stylu barokowym, nastąpiła w połowie XVIII stulecia. Wtedy też kościół otrzymał wyniosłą wieżę. Planowano również podnieść wysokość sklepienia - z nieznanых przyczyn projekt ten zarzucono.

Od połowy XIV wieku kościół należał do zakonu kartuzów z Grabowa, po reformacji do księcia pomorskiego. W czasach niemieckich kościół był filią parafii w Stołczynie (Stolzenhagen).

Neuendorf przetrwał upadek księstwa i siedemnastowieczne konflikty zbrojne. Wprawdzie niektórzy historycy podają informację o znacznych zniszczeniach podczas wojny trzydziestoletniej (1618 - 1648), niemniej w pięćdziesiąt lat później, na mapach szwedzkich z końca XVII wieku (1692 - 1709), widoczna jest dobrze zagospodarowana wieś.

W czasach pruskich, w roku 1784, znany topograf, pastor Ludwig Wilhelm Brüggemann pisze o Neuendorf, miejscowości położonej wśród rozległych pól, posiadającej wystarczającą liczbę pastwisk i trzy chłopskie spichlerze (Bauernspeicher). Opisuje też szczegółowo zajęcia 28 męskich mieszkańców wsi.

Wiek XIX przyniósł wzrost zamożności mieszkańców, czego wyrazem była budowa licznych, obszernych domostw, najczęściej o konstrukcji ryglowej. Spora część zabudowy powstałej w XIX i na początku XX wieku dotrwała do czasów współczesnych.

Pierwszą wojnę światową Neuendorf / Przęsocin okupił śmiercią wielu młodych mieszkańców, którzy polegli na różnych frontach wojennych zmagani. Dla ich upamiętnienia, na centralnym placu dawnej wsi - owalnicy wzniesiono okazały pomnik, a wokół niego zasadzono drzewa, każdemu z poległych dedykując jedno. Przetrwały do chwili obecnej.

Niemieckiego Neuendorf nie dotknęły działania wojenne podczas II wojny światowej. Opuszczoną wieś zajęli polscy osadnicy. Nazwy niemieckiej nie przetłumaczono na język polski, lecz zastąpiono swojsko brzmiącą: Przęsocin. Być może odwołując się do jakiejś innej miejscowości znanej osadnikom.

Współczesny Przęsocin jest jednym z dwunastu sołectw Gminy Police, natomiast w porządku kościelnym należy do parafii (kościół filialny) św. siostry Faustyny Kowalskiej przy ul. Ogrodniczej 72 w Szczecinie.

Na zdjęciach: Kościół w Przęsocinie i szwedzka mapa z lat 1692 - 1709
Auf den Aufnahmen: Kirche in Przęsocin/Neuendorf u. schwedische Karte aus den Jahren 1692-1709

Die Geschichte der Ortschaft verbirgt sich in der deutschen Bezeichnung, die auch in allen uns bekannten Dokumenten vorgewiesen wird. „Neuendorf“ bedeutet das „Neue Dorf“, eine Siedlung, die anstatt oder neben einer anderen, älteren angelegt wurde. Die erste bekannte Notiz zum Thema der heutigen Ortschaft Przęsocin stammt aus dem Jahre 1286 und bezieht sich auf die Kirche. Ursprünglich war es ein Holzbauwerk, aber Ende des 15. Jh. (1493) errichtete man ein gemauertes Gotteshaus im spätgotischem Stil.

Ein weiterer Umbau, dieses mal im Barockstil fand Mitte des 18. Jh. statt. Zu der Zeit erhielt die Kirche auch einen hohen Turm. Geplant wurde auch die Erhöhung des Gewölbes – aus unbekannten Gründen wurde dieser Entwurf aufgegeben. Ab Mitte des 14. Jh. gehörte die Kirche dem Kartäuserkloster aus Grabow an und nach der Reformation dem Pommerschen Herzog. Zu deutschen Zeiten gehörte die Kirche zur Pfarrei in Stolzenhagen (heute Stołczyn).

Neuendorf überdauerte den Zerfall des Fürstentums und auch die Rüstungskonflikte des 17. Jh. Zwar weisen einige Historiker erhebliche Zerstörungen aufgrund des dreißigjährigen Krieges (1618-1648) vor, dennoch sieht man fünfzig Jahre später auf schwedischen Karten von Ende des 17. Jh. (1692-1709) ein gut bewirtschaftetes Dorf.

Zu preußischen Zeiten, im Jahre 1784 beschrieb ein bekannter Topograph und Pastor Ludwig Wilhelm Brüggemann das Dorf als eine Ortschaft inmitten weiter Felder, die über ausreichende Weiden und drei Bauernspeicher verfügte. Er beschrieb auch detailliert den Alltag von 28 männlichen Dorfbewohnern.

Das 19. Jh. brachte eine Wohlhabenheit der Bewohner mit sich, wovon der Bau zahlreicher, geräumiger Behausungen, vor allem im Fachwerkstil zeugt. Zahlreiche Bebauungen entstanden im 19. Jh. und Anfang des 20. Jh. und überdauerten bis in die Gegenwart.

Der 1. Weltkrieg forderte zahlreiche Opfer unter jungen Bewohnern von Neuendorf, die an verschiedenen Kriegsfronten im Kampf ihr Leben ließen. Um Sie zu würdigen errichtete man auf dem zentralen Platz des damaligen Rundplatzdorfes ein prachtvolles Denkmal und pflanzte Bäume – jeder einem Opfer gewidmet. Diese blieben bis heute erhalten.

Das deutsche Neuendorf blieb von den Geschehnissen des 2. Weltkrieges verschont. Das verlassene Dorf wurde von polnischen Siedlern übernommen. Die deutsche Bezeichnung wurde nicht ins Polnische übersetzt, sondern durch eine heimisch klingende ersetzt: Przęsocin. Vielleicht hat man sich auf eine andere, den Siedlern bekannte Ortschaft, berufen.

Die heutige Ortschaft Przęsocin ist eine der 12 Schulzenämter der Gemeinde Police, aber das Gotteshaus gehört, gemäß der kirchlichen Ordnung, als Filiale der Pfarreikirche der Hl. Schwester Faustyna Kowalska zu Szczecin, ul. Ogrodnicza 72.

Gmina / Gemeinde Police 2013